

Akčný Plán pre Slovensko

Časť I – Všeobecné informácie

Projekt:	BRESE
Partnerská organizácia:	SLOVAK BUSINESS AGENCY
Krajina:	Slovensko
NUTS2 región:	Bratislava
Kontaktná osoba:	Jarmila Dubrovayova
Email:	
Telefónne číslo:	

Časť II – Politický kontext

Akčný Plán sa zameriava na ovplyvnenie:	☒	Programu pre rast investícií a pracovných príležitostí
	☐	Programu Európskej územnej spolupráce
	☐	Iné politické nástroje regionálneho rozvoja
Názov politického nástroja:	<i>Operačný program Ľudské Zdroje a Operačný program Slovensko</i>	

Bližšie detaily o politickom kontexte a spôsobe, akým by mal akčný plán prispieť k zlepšeniu nástrojov politiky:

Sociálna ekonomika a najmä sociálne podniky sa považujú za nástroj na riešenie množstva spoločenských problémov. Vnímanie sociálnych podnikov na Slovensku je však veľmi obmedzené a často zúžené na problematiku pracovnej integrácie alebo sociálnej integrácie ľudí z marginalizovaných rómskych komunít.

Obmedzené vnímanie sociálnych podnikov možno sledovať v novodobej histórii, odkedy boli sociálne podniky na Slovensku prezentované výlučne ako nástroj zvyšovania zamestnanosti, predovšetkým medzi ľuďmi z marginalizovaných rómskych komunít alebo ľudí so zdravotným znevýhodnením. Situáciu vôbec nezmierňuje ani fakt, že nedávno prijatá legislatíva o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch bola iniciovaná a vypracovaná Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny a najvýznamnejšia schéma podpory je určená práve pre pracovnú integráciu prostredníctvom sociálnych podnikov.

Sociálne podniky pôsobiace v iných oblastiach ako pracovná integrácia sa objavujú iba sporadicky, prípadne, organizácie, ktoré pôsobia v iných oblastiach a vykazujú všetky znaky sociálneho podnikania sami seba nepovažujú za sociálne podniky.

Výzvou je aj všeobecné povedomie o témach sociálneho podnikania. Na základe prieskumu realizovaného na Slovensku v roku 2020, vie uviesť príklad sociálneho podniku iba 5% dospeljej populácie.

Prekážkou rozvoja sociálneho podnikania na Slovensku je okrem nízkej informovanosti verejnosti o sociálnych podnikoch aj nízka úroveň podnikateľských zručností v rámci samotného sociálneho podniku. Nízku úroveň podnikateľských zručností ako takých potvrdzuje niekoľko prieskumov na Slovensku, no ešte výraznejší je tento problém v segmente sociálnych podnikov. V rámci formálneho vzdelávacieho systému sa téma sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania takmer nespomína, spolupráca medzi vzdelávacími inštitúciami a sektorom sociálnej ekonomiky takmer neexistuje a možnosti ďalšieho vzdelávania a budovania kapacít v témach súvisiacich so sociálnym podnikaním sú minimálne.

Viacere štúdie poukazujú na vysoký stupeň závislosti sociálnych podnikov od externých finančných nenávratných dotácií. Centrálna vláda sa to snaží zmierniť dôrazom na využívanie návratnej finančnej pomoci a iných finančných nástrojov pre sociálne podniky, pričom podmienkou získania podpory je silný podnikateľský plán. Napriek veľkému úsiliu však návratná finančná pomoc nie je pre sociálne podniky atraktívna, keďže je pomerne neprehľadná a miera rizika neprimeraných výdavkov je pre sociálne podniky neúmerne vysoká. Za takmer dva roky existencie využilo existujúci model podpory postavený na kombinácii návratnej a nenávratnej pomoci menej ako 50 sociálnych podnikov.

Gro finančných prostriedkov určených na podporu sociálneho podnikania pochádza zo zdrojov Európskej únie na Slovensku. Operačný program „Ľudské zdroje“ vyčlenil na sociálne podnikanie približne 150 miliónov eur v období rokov 2014-2022. Veľká časť týchto zdrojov, najmä tých, ktoré sú určené na návratnú finančnú pomoc, však ostala nevyčerpaná a bola prerozdelená medzi iné priority.

Vzhľadom na končiace sa programové obdobie 2014 – 2020, vysokú úroveň kontrahovania OP Ľudské zdroje, t. j. politického nástroja, na ktorý je zameraný projekt BRESE, a tiež vzhľadom na naliehavú potrebu financovať programy zmiernujúce dopady pandémie koronavírusu, aktivity predkladaného akčného plánu sú zamerané najmä na OP Slovensko, ktorý je nástupcom OP Ľudské zdroje. V čase realizácie projektu BRESE (august 2019 – jún 2022) prebieha proces plánovania nového OP Slovensko, ktorého časť bude implementovať aj Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny a bude stavať na skúsenostiach nadobudnutých pri implementácii OP Ľudské zdroje. Ambíciou projektu BRESE je ovplyvniť implementáciu OP Slovensko aby zohľadnil výzvy, ktorým čelia sociálne podniky na Slovensku.

Časť III – Podrobnosti o plánovaných činnostiach

AKTIVITA 1:

Názov činnosti: Viac školení a vzdelávacích príležitostí v témach súvisiacich so sociálnymi podnikmi

1. **Relevantnosť pre projekt** (opíšte, ako činnosť vychádza z projektu a najmä z medziregionálnej výmeny skúseností. Odkiaľ pochádza inšpirácia pre túto činnosť?)

Aktivita je inšpirovaná praxou z nemecko-holandskej cezhraničnej spolupráce, ktorú predstavil vedúci partner projektu. Konkrétne činnosťami implementovanými organizáciu THRIVE Institute, ktorá je znalostným inštitútom pre účelovú ekonomiku; ekonomiku, v ktorej nie je cieľom len ekonomický rast ale aj celkové blaho ľudí, zvierat a životného prostredia. V presvedčení, že vedomosti a vzdelanie sú kľúčovou zložkou inovácie s dopadom, THRIVE Institute ponúka vzdelávacie programy, ktoré sa zameriavajú na učenie a prax. Vo svojich vzdelávacích programoch sa účastníci učia a oboznamujú s relevantnými znalosťami, zručnosťami, ľuďmi a nástrojmi aby sa dosiahol maximálny vplyv. Dôležitým prvkom činností je spolupráca s univerzitami, študentmi a samosprávami.

Podobne aj Univerzita v Kleve venuje veľkú pozornosť aktivitám zameraným na rozvíjanie podnikateľských zručností svojich študentov a širších komúnit. Univerzita realizuje komplexný program podpory podnikateľských zručností, ktorý je úzko prepojený so skutočnými podnikateľmi (vrátane sociálnych podnikateľov), ktorí riešia spoločenské výzvy a uplatňujú medzisektorovú spoluprácu postavenú na prepojeniach medzi akademickou obcou, podnikateľským sektorom a samosprávami.

2. **Charakter činnosti** (presne opíšte obsah činnosti 1. Aké sú konkrétne činnosti, ktoré sa majú realizovať?)

Kľúčovou aktivitou je vytvorenie podporného ekosystému, ktorý by podporil lepšiu spoluprácu medzi univerzitami, samosprávami a sociálnymi podnikmi aby sa posilnila úloha a pochopenie sociálnych podnikov na Slovensku.

Jadrom činnosti je zamerať sa hlavne na štruktúrované spolupráce medzi akademickou obcou (univerzitami), samosprávami (či už lokálnymi alebo regionálnymi) a sociálnymi podnikmi v oblasti podpory

podnikateľských zručností, zvyšovania povedomia o sociálnom podnikaní a výchovy k sociálnemu podnikaniu.

Súčasťou tohto ekosystému je vytváranie špecializovaných vzdelávacích a školiacich programov implementovaných akademickou obcou, ale navrhnutých v úzkej spolupráci so sociálnymi podnikmi a samosprávami. Vzdelávanie a školiaci program bude založený na metodike „učenia sa praxou“ (learning by doing) a študenti budú inšpirovaní aktívne sa zapájať do riešenia špecifických výziev identifikovaných na úrovni samosprávy a úzko spolupracovať so sociálnymi podnikmi alebo ich priamo založiť a stať sa tak sociálnymi podnikateľmi

Realizáciou cielených vzdelávacích a školiacich programov očakávame zlepšenie povedomia o prítomnosti, činnostiach a poslaní sociálnych podnikov. Prostredníctvom posilnenej medzisektorovej spolupráce však očakávame aj zlepšenie podnikateľských zručností medzi sociálnymi podnikmi a posilnenie ich udržateľnosti.

Rovnako dôležitou súčasťou podporného ekosystému sú dostupné finančné zdroje potrebné na realizáciu medzisektorovej spolupráce vo vzdelávacích a školiacich programoch. Preto sa táto aktivita zameriava aj na navrhnutie dostupnej schémy finančnej podpory, ktorá podporuje metodiku „učenia sa praxou“. Finančná schéma zabezpečí potrebné finančné zdroje potrebné na implementáciu špecifických činností študentov (účastníkov a absolventov vzdelávacích programov), ktorí budú riešiť konkrétny celospoločenský problém alebo podporia činnosti špecifickej sociálneho podniku, realizované na samosprávnej úrovni. Tie sa budú diať v spolupráci s partnerskými sociálnymi podnikmi alebo samosprávami a realizované činnosti povedú k riešeniu identifikovaného spoločenského problému.

V ideálnom prípade budú prostriedky implementované a vyplácané vo forme jednorazových platieb, o ktoré sa budú môcť uchádzať všetci študenti vzdelávacieho a školiaceho programu, avšak pridelenie finančnej pomoci bude podmienené vypracovaním a obhajobou projektového návrhu.

Podrobnosti realizácie navrhovanej činnosti a rozdelenie/oprávnenosť finančných zdrojov budú predmetom ďalších diskusií so zainteresovanými stranami.

3. **Zainteresované strany** (uvedte organizácie v regióne, ktoré sú zapojené do realizácie činnosti 1 a vysvetlite ich úlohu),

- Riadiaci orgán operačného programu Slovensko (nástupca OP Ľudské zdroje) – ich úlohou je pridelovať finančné zdroje potrebné na realizáciu programu
- Slovak Business Agency – koordinátor aktivity
- Inštitút sociálnej ekonomiky – „vlajková loď“ iniciatívy Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny zameraná na podporu sociálnej ekonomiky na Slovensku – ich úlohou je budovanie kontaktov medzi existujúcimi sociálnymi podnikmi.
- Vybrané univerzity (Fakulta Managementu Univerzity Komenského, Národohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave) – ich úlohou je šíriť etos sociálnej ekonomiky medzi študentmi, zvýšiť ich záujem o tento typ podnikania, vytvárať kontakty so samosprávami a sociálnymi podnikmi, vytvárať štruktúrovanú podporu sociálneho podnikania na fakulte/univerzite)

- *Vybrané samosprávy (Bansko-Bystrický samosprávny kraj, Žilinský samosprávny kraj, Košice) – ich úlohou je vytvárať priaznivé podmienky pre podporu sociálneho podnikania v regióne prostredníctvom lepšej komunikácie, vytvárania kontaktov a iných, najmä nefinančných, stimulov*
- *Organizácie zastrešujúce sociálne podnikanie (Združenia subjektov sociálnej ekonomiky a Aliancia sociálnej ekonomiky na Slovensku) – ich úlohou je zastupovať záujmy aktívnych a potencionálnych sociálnych podnikateľov a podnikov.*

4. **Časový rámec** (špecifikujte predpokladanú časovú os činnosti 1)

- *Zpracovanie takých podmienok do strategických dokumentov OP Slovensko, ktoré by umožnili realizáciu navrhovanej činnosti – Máj 2022*
- *Spracovanie akčného nápadu do podoby akčného plánu a ukončenie procesu participovaného pripomienkovania – December 2022*
- *Začlenenie činnosti do plánu implementácie OP a alokácia finančných zdrojov – Jún 2023*

5. **Náklady** (odhadnite náklady súvisiace s implementáciou Aktivity 1)

Prípravné aktivity činnosti 1, ktoré sú ťažiskom plánu a vyžadujú si predovšetkým personálne náklady, budú hradené z interných zdrojov SBA a ďalších zainteresovaných strán. Finančné zdroje potrebné na realizáciu činnosti sa odhadujú medzi 1-3 mil. eur.

6. **Zdroje financovania** (opíšte, ako bude Aktivita 1 financovaná. Je to prostredníctvom nástrojov politiky uvedených a časti II):

Predpokladaný kľúčový zdroj financovania je OP Slovensko v investičnej prioritě 4. Technické zabezpečenie zatiaľ nie je známe, keďže väčšina technických podrobností je v súčasnosti vo vývoji. Za hypoteticky uskutočniteľný možno považovať model dopytovo orientovaných projektov (otvorí sa výzva na predkladanie projektov a vyberú sa najkonkurencieschopnejšie projekty) alebo model špecifickej aktivity pod záštitou zamýšľaného rozsiahleho programu Inštitút sociálnej ekonomiky II. Ďalšou možnosťou je väzba so sociálnym dopadom, ktorá je na Slovensku vysoko inovatívnym prístupom a umožnila by väčšiu flexibilitu pri realizácii tejto Aktivity.

AKTIVITA 2

Názov Aktivity: Sociálne podnikanie začlenené do plánov regionálneho rozvoja

1. **Relevantnosť pre projekt** (opíšte, ako činnosť vychádza z projektu a najmä z medziregionálnej výmeny skúseností. Odkiaľ pochádza inšpirácia pre túto činnosť?)

Podľa viacerých štúdií patrí Slovensko medzi členské štáty EÚ, ktoré vykazujú najväčšie regionálne rozdiely. Regionálny rozvoj je preto zaradený medzi kľúčové politické priority takmer každej vlády. Slovensko, podobne ako mnohé iné členské štáty, vo svojom systéme verejnej správy spája centrálnu

úroveň riadenú štátnymi orgánmi a regionálnu úroveň riadenú samosprávou. Napriek slabým úlohám a nie vždy jasným kompetenciám samosprávnych krajov (krajské samosprávy – úroveň NUTS 3) budú

v nadchádzajúcom programovom období 2021-2027 rozdeľovať a kontrolovať relevantnú sumu európskych finančných zdrojov krajské samosprávy Slovenska. Samosprávne kraje preto v súčasnosti pripravujú svoje rozvojové zámery, ktoré budú po schválení na národnej úrovni kľúčovými podkladmi pre rozdeľovanie peňazí na regionálnej úrovni

Činnosť je inšpirovaná najmä praxou v Poľsku, kde bola sociálna ekonomika silne začlenená do plánov regionálneho rozvoja a podľa toho boli vytvorené a implementované schémy regionálnej podpory. Poľský partner „Regionálna rozvojová agentúra Rzeszow“ (Regional Development Agency Rzeszow) tiež prevádzkuje jednu z regionálnych podporných schém.

2. Charakter Aktivity (presne opíšte obsah Aktivity 2. Aké sú konkrétne činnosti, ktoré sa majú realizovať?)

Odhaduje sa, že v programovom období 2021-2027 budú regionálne samosprávne kraje kontrolovať a spravovať približne 600 mil. eur. Peniaze budú rozdeľované na základe schválených tzv. krajských investičných stratégií a len činnosti uvedené v krajských stratégiách budú oprávnené na finančnú podporu distribuovanú na regionálnej úrovni.

Preto je kľúčové zahrnúť do regionálnych plánov činnosti smerujúce k umožneniu ekosystému sociálnej ekonomiky v regióne.

SBA osloví všetky krajské samosprávy s ponukou bezplatnej pomoci tímom samosprávnych krajov pracujúcim na regionálnych investičných stratégiách. Odborník SBA na sociálnu ekonomiku a sociálne podnikanie na základe spätnej väzby a bilaterálnej dohody medzi SBA a konkrétnymi kraji poskytne konkrétnym krajským samosprávam pomoc šitú na mieru v otázkach sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania.

Cieľom činnosti je začleniť sociálne podnikanie do regionálnych investičných stratégií v rozsahu, ktorý vylúči obmedzené chápanie pracovnej integrácie a spôsobom, akým sa sociálne podniky využívajú ako efektívny nástroj regionálneho rozvoja.

Cieľom je spolupracovať aspoň s dvomi zo všetkých ôsmich krajských samospráv na Slovensku.

3. Zainteresované strany (uvedte organizácie v regióne, ktoré sú zapojené do realizácie Aktivity 2 a vysvetlite ich úlohu)

- Osem samosprávnych krajov – každý samosprávny kraj bol oslovený ponukou bezplatnej pomoci odborníka SBA.
- Dva samosprávne kraje (z ôsmich), ktoré príjmu ponuku.
- SBA – hlavný koordinátor tejto aktivity, ktorý zabezpečí koordináciu a odborné znalosti
- Subjekty sociálnej ekonomiky (vrátane sociálnych podnikov) aspoň z dvoch krajov – budú zapojené do procesu identifikácie potrieb a poskytovať spätnú väzbu.
- Riadiaci orgán Operačného programu Slovensko – vyčlení potrebné finančné zdroje

4. Časový rámec (špecifikujte predpokladanú časovú os Aktivity 2)

- Oslovenie samosprávnych krajov s ponukou bezplatnej pomoci – Apríl 2021
- Spolupráca aspoň s dvomi samosprávnymi kraji – Máj 2021 - Máj 2022
- Schválenie opatrení súvisiacich so sociálnymi podnikmi v regionálnych investičných stratégiách – August 2022

5. Náklady (odhadnite náklady súvisiace s implementáciou Aktivity 2)

Prípravné činnosti tejto aktivity, ktoré sú jadrom plánu a vyžadujú si predovšetkým personálne náklady, budú hradené z interných zdrojov SBA a iných zainteresovaných strán.

Finančné zdroje potrebné na realizáciu činnosti závisia od dohôd krajských zainteresovaných strán zapojených do prípravy regionálnych investičných plánov a v rozsahu opatrení týkajúcich sa sociálnej ekonomiky zahrnutých do krajských investičných stratégií.

Minimálna rozpočtová hranica, na ktorú sa opatrenie zameriava je 5 miliónov eur.

6. Zdroje financovania (opíšte ako bude Aktivita 2 financovaná. Je to prostredníctvom nástrojov politiky uvedených a časti II):

Hlavným predpokladaným zdrojom financovania je OP Slovensko v politickej prioritě 5. Technické zabezpečenie zatiaľ nie je známe, keďže väčšina technických detailov sa ešte len pripravuje. Za hypoteticky uskutočniteľný možno považovať režim dopytovo orientovaných projektov (vyhlásila by sa výzva na predkladanie projektov a vybrali by sa najkonkurencieschopnejšie projekty).

Dátum: _____

Názov organizácie :

Slovak Business Agency

Podpisy relevantnej organizácie: _____